

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUL DENEYİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARI

Dr. Öğretim Üyesi. Soner Okan
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
sonerokan@hotmail.com

Öğr. Gör. Perçin Demirkol
Diyarbakır Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
percinp@gmail.com

Özet

Bu araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının Okul Deneyimi dersine yönelik tutumlarının nasıl olduğu irdelenmiştir. Tarama modelindeki bu araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Müzik Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören ve Okul Deneyimi dersi alan öğretmen adayları (n=56) oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Kara ve Altuntaş (2013) tarafından geliştirilen Okul Deneyimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılarak toplanmış ve değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda müzik öğretmeni adaylarının Okul Deneyimi dersinin gerekliliği ile ilgili tutum düzeylerinin çok yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının ölçeğin diğer alt boyutlarında yer alan maddelere yönelik tutum düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının genel tutum düzeyleri yüksektir. Müzik öğretmeni adaylarının tutum puanları arasında cinsiyet değişkeni açısından bir fark bulunmamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Okul Deneyimi, müzik eğitimi, öğretmeni adayları, tutum.

ATTITUDES OF MUSIC TEACHER CANDIDATES TOWARDS SCHOOL EXPERIENCE

Abstract

In this research, the attitudes of music teacher candidates towards the School Experience course are examined. The study group of this research in the screening model consists of teacher candidates (n = 56) who studied in the Department of Music Teaching in 2017-2018 academic year. The data of the research were collected and evaluated using the Attitude Scale towards School Experience Lesson developed by Kara and Altuntaş (2013).

As a result of the research, it has been determined that the attitudes of the music teacher candidates regarding the necessity of the School Experience course are very high. It has been determined that teacher candidates' attitude levels towards the items in other sub-dimensions of the scale are high. The overall attitude levels of music teacher candidates are high. There is no difference between the attitude scores of the music teacher candidates in terms of gender variable.

Keywords: School Experience, music education, teacher candidates, attitude.

GİRİŞ

Eğitimin amacı, bireyi bilgi, beceri ve duyuşsal bir takım özelliklerle donatarak, topluma faydalı bir üye haline getirmektir. Toplumu oluşturan her bir üyenin çağın gereklerine göre donatılmaları, ancak iyi yetişmiş bir eğitim kadrosu ile sağlanır. Bu kadroyu oluşturan en önemli parça şüphesiz öğretmendir. Öğretmenlik hizmetinin, ülkelerin kalkınmasında en önemli mesleklerden biri olduğu göz önüne alındığında, öğretmen adaylarının aslında neslin geleceği adına en ağır sorumluluklardan birini üstlenmeye aday olduklarını düşünülebilir. Öğretmen adayının ileride mesleğini layıkıyla yerine getirebilmesi için, hizmet öncesi aldığı eğitimde hiçbir aksaklığa yer verilmemelidir. Hizmet öncesi eğitimi boyunca öğretmen adayının, göreve başlarken gerekli olan tüm şartları taşıması sağlanmış olmalıdır. Okul ortamı ile birlikte öğrenci, öğretmen ve yönetici gibi okuldaki sosyal ve hiyerarşik yapıyı tanıması ve okul içindeki eğitsel ve sosyal faaliyetler hakkında yeterli bilgiye sahip olması beklenir. Bu bilgi ve becerilerin öğretmen adayına kazandırılmasında, öğretmenlik mesleğine yönelik uygulama derslerinin büyük yeri vardır. Dewey'e (2014: 3) göre okul sosyal bir kurum, eğitim ise sosyal bir süreç olarak bir tür toplum hayatıdır. Bu nedenle eğitim, gelecek yaşama bir hazırlık değil, yaşamın kendisidir. Dolayısıyla Okul Deneyimi dersi, adayın mesleğin özelliklerini, bir öğretmen gözüyle okulun nasıl bir ortama sahip olduğunu ve kimlerle nasıl iletişimde bulunduğunu gözlemlemesi, bu yolla öğretmenlik mesleği hakkında daha somut bilgilere sahip olması ve okulda öğrendiği teorik bilgilerin gerçek hayatta nasıl uygulamaya dönüştüğünü görmesi açısından çok gerekli ve önemli bir derstir.

Gündoğdu (1998, s. 497), 1990'dan sonra, öğretmen yetiştirme anlayışında önceki yıllara göre farklı bir bakış açısının ortaya çıktığını, öğretmen eğitiminde adaylara verilen teorik derslerin yanında, uygulamalı derslerin öneminin fark edildiğini ve bu derslerin sürelerinin uzatılarak, fakülte ile okul işbirliğinin daha da artırılması yoluna gidildiğini bildirmiştir. Bu değişim için "Back to real world" deyimini kullanılmıştır (Akt: Can, 2001: 3). Bu deyimde göre öğretmen adayının gerçek dünyası öğretmenlik eğitimini aldığı fakülte değil, mezun olup mesleğini sürdürdüğü, öğrencileri ve meslektaşlarıyla paylaştığı yer olan okul ortamıdır. Bu yıllarda kuram-uygulama anlayışından sıyrılarak daha çok okul ve sınıf içerisinde yürütülen uygulama-kuram anlayışına geçiş yapılması öğretmen eğitiminde uygulama çalışmalarına ağırlık verildiğini gösteren bir başka örnektir (Ergün ve Özdaş, 1999'dan akt: Sarıtaş, 2007: 123).

Ülkemizde fakülte ile okul işbirliğinin artırılması adına 1997 programı ile birlikte Okul Deneyimi-I ve Okul Deneyimi-II dersleri eklenmiştir. 2006 yılında yürürlüğe giren öğretim programı ile birlikte 7. yarıyılıda Okul Deneyimi ve 8. yarıyılıda Öğretmenlik Uygulaması dersi müfredattaki yerini almıştır (Sarıtaş, 2007 ve Sevim ve Ayas, 2002'den akt: Gökteş ve Şad, 2014: 116). Ancak 2018 yılından itibaren Yüksek Öğretim Kurulu tarafından lisans programlarında yapılan güncelleme ile birlikte müzik öğretmenliğinde öğrenim görme hakkı elde eden öğrenciler için Okul Deneyimi dersinin kaldırılmasına karar verilmiştir. 2018 yılından önce öğrenim görmeye başlayan öğretmen adayları bu dersi almaya devam etmektedirler. Yapıcı ve Yapıcı (2004: 59) Okul Deneyimi I dersinin yararlı ve işlevsel olduğunu belirtmektedirler. Sarıtaş (2007: 138) da öğretmen adaylarının bu dersi çok yararlı bulduklarını ifade etmiştir. Sağdıç (2018: 318) bu dersin yürürlükten kaldırılmayarak daha işlevsel ve nitelikli hale getirilmesi gerektiğini savunmuştur. Ceylan ve Akkuş (2010: 223), okul deneyimi uygulamasının adayların mesleki yönden tutum ve davranışlarında olumlu etkiye sahip olduğunu, Kırççek ve Yüksel de (2019: 1322) bu dersin öğretmen adaylarına, mesleği ile ilgili tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir sınıf ortamında yaşama imkânı sunduğunu vurgulamışlardır. Önemli olanın Okul Deneyimi dersinin nitelikli ve etkili bir biçimde işlenmesi olduğunu belirtmişlerdir.

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer 175 tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

Öğretmen adaylarının mesleki yeterliğe sahip olmaları, hizmet öncesi eğitimde alınan alan bilgisi ve genel kültür derslerinin yanı sıra öğretmenlik meslek bilgisi derslerindeki kazanımları yeterince elde etmiş olmalarına da bağlıdır. Eğitim fakültelerinin öğretim programlarında yer alan öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, hizmet öncesinde, öğretmen adaylarına neyi nasıl öğretecekleri konusunda donanım ve deneyim kazandıracak olan derslerdir. Okul Deneyimi uygulaması öğretmen adayları için teori ile pratiği karşılaştırdığı, teorik bilgilerini uygulama ile sınıadığı bir laboratuvara benzetilebilir. Allen ve Wright (2014:136), öğretmen eğitiminde teori ve uygulama arasında bir boşluk olduğunu, bu dersin üniversite ile okul, teori ve pratik arasında önemli bir köprü olduğunu ve bu boşluğu doldurduğunu belirtmişlerdir.

Okul Deneyimi dersinin öğretmen adayına faydalı olabilmesi, adayın bu derste başarılı olabilmesi ve ilerideki öğretmenlik yaşantısına aktarabileceği çok önemli bilgiler edinebilmesi için nitelikli gözlem yapması gerekmektedir. Payne (1943: 232-233) iki çeşit gözlemden bahsetmektedir. Bunlardan ilki tesadüfi gözlemdir. Tesadüfi gözlem yoluyla örneğin öğrenci davranışlarına ilişkin bilgi sağlanabilirse de bir düzen içerisinde, belli yaş grubundaki öğrenci davranışları ve gözlem süresi boyunca bu davranışlarda meydana gelebilecek değişiklikler hakkında nitelikli bilgiye ulaşmak ancak sistematik gözlem sayesinde mümkün olmaktadır.

Payne'e göre (1943: 232), öğretmen adayı okulda ne olup bittiğini öğrenmek isterken gözlemleri esnasında aslında şu durumları açığa kavuşturmak istemektedir:

- Öğretmen-öğrenci ilişkisi,
- Belirli bir yaş seviyesindeki çocuğun davranışı,
- Uygulanan öğretim programının içeriği,
- Öğretme teknikleri.

Öğretmen-öğrenci ilişkisine yönelik gözlem ders içerisinde öğretmenin öğrenciye yaklaşımı, davranış biçimi, ilgisi ile birlikte öğrencinin de öğretmene soru sorma ve sorulan sorulara cevap verme şekli gibi pek çok konuda öğretmen adayını aydınlatır. Öğretmen adayı, öğretmen-öğrenci ilişkisini gözlemleyerek sınıf yönetiminin nasıl olması gerektiği, ders süresinin nasıl verimli kullanılabilceği ve öğrencinin derse olan ilgisinin nasıl canlı tutulabileceği hakkında fikir sahibi olur. Öğrenciye yönelik gözlem, öğrencinin derisi dinleme şekli, derse yönelik tutumu ve ders içinde sınıf arkadaşlarıyla iletişiminin nasıl olduğu hakkında önemli ipuçları verir. Okul Deneyimi dersi kapsamında yapılan gözlemler sayesinde, öğretmen adayı, lisans eğitimi süresince alanıyla ilgili aldığı bilgilerin, gözlem amacıyla gittiği okulda öğretim programı kapsamında nasıl planlandığını, öğrencinin bilgi ile nasıl buluşturulduğunu, hangi yöntem ve tekniklerin kullanıldığını ve değerlendirmenin nasıl yapıldığını görme fırsatı yakalar.

Müzik Öğretmenliği lisans programında yer alan Okul Deneyimi ders içeriğine bakıldığında şu etkinliklere yer verildiği görülmektedir:

- Öğretmenin, okul yöneticisinin, öğrencinin gözlenmesi,
- Araç-gereç ve yazılı kaynakların incelenmesi,
- Zümre toplantıları,
- Dersin gözlenmesi ve sınıf yönetimi,
- Öğrenci çalışmalarının izlenmesi,
- Ders kitaplarının incelenmesi,

- Bireysel ve grup çalışmalarının gözlenmesi,
- Test hazırlama, puanlama, analiz, değerlendirme ve kayıt tutma gibi ders dışında öğretmenin yaptığı işler ile ilgili gözlem,
- Dersin planlanması,
- Okul yöneticisinin görevleri ve okulun kuralları,
- Uygulama okulu ile iletişim ve sürece ilişkin gözlem,
- Eğitimdeki yeni yönelimler ve değerler,
- Okul ve toplum ilişkileri.

Görüldüğü gibi öğretmen adayı, bu dersin çatısı altında, okul hayatını gözlemlemekte, öğretmenin ders içi ve ders dışı yaptığı faaliyetleri izleyerek, kendisinin de meslek hayatında karşılaşacağı iş ve işlemleri görmektedir. Bir dersin nasıl planlandığını, uygulandığını ve değerlendirildiğini gözlemlemektedir. Eğitim-öğretim hizmetlerinin yanı sıra müzik öğretmenin idari görevleri hakkında bilgi sahibi olmaktadır.

Bu derste öğretmen adayına, ilgili öğretim elemanı ve okulun müzik öğretmeni rehberlik etmektedir. Adayın öğretmenlik hayatına hazırlanmasında dersten sorumlu öğretim elemanına önemli görevler düşmektedir. Öğretim elemanı, öğretmen adayını Okul Deneyimi dersinde yapılacak olan etkinlikler, adayın yapacağı hazırlıklar ve gözlem süreci hakkında periyodik olarak bilgilendirmektedir. Adayın hazırladığı raporları inceleyip eksiklikleri tespit etmektedir. Adayı mesleğe en iyi şekilde hazırlamaya çalışmaktadır. İyi bir yol gösterici olabilmesi açısından uygulama öğretimi elemanın mesleki tecrübesinin ve birikiminin büyük etkisi vardır.

Öğretmen adayının gözlediği ve müzik öğretmenliğinin nasıl icra edildiğini belki de ilk defa yakından tanıma fırsatı bulacağı müzik öğretmenin de adaya iyi bir örnek teşkil etmesi beklenmektedir. Yarının müzik öğretmenine örnek olan uygulama müzik öğretmeni, sınıf yönetimi konusunda tecrübeli, öğretim yöntem ve tekniklerini bilen ve etkili bir biçimde kullanan bir öğretmen olmalıdır. Eğitim hayatında ortaya çıkan yenilikleri takip eden ve bunları zamanı geldiğinde uygulayabilen, karşılaştığı problemleri çözme becerisine sahip olan, teknolojik imkânlardan üst seviyede yararlanan, müzik derslerinde özel öğretim yöntemlerinden faydalanan ve müzik dersinde çalgısını kullanabilen bir müzik öğretmeni, aday için ideal bir örnek teşkil etmektedir.

Müzik Öğretmenliği programında yer alan Okul Deneyimi ders içeriği incelendiğinde müzik öğretmeni adayının genel olarak şu yeterliklere sahip olması beklendiği görülmektedir:

- Uygulama okulunda ilgili öğretmenle ortak çalışabilme,
- Yeni yöntem ve tekniklerin uygulanışına yönelik bilgi sahibi olma,
- Öğretmenin yardımıyla ders planı yapabilme,
- Değerlendirme yapabilme,
- Öğretmen-öğrenci iletişimi konusunda deneyim sahibi olabilme,
- Okulun işleyişine yön veren yasa/yönetmelik/yönergeleri, kuralları kavrama,
- Sınıfa ve okula ilişkin gözlemlerini raporlaştırabilme,
- Okul-Üniversite iş birliğinin önemini kavrayabilme,
- Okulun çalışma sistemi hakkında bilgi sahibi olma,
- Mesleğin özelliklerini ve ilkelerini kazanmış olma,
- Ulusal eğitim sistemini tanıma.

Okul Deneyimi uygulamasının tamamlanması sonucunda yukarıdaki yeterliklerin elde edilmesinin yanında öğretmen adaylarının davranışlarında çekingenlik, ürkeklik, endişe, korku ve kaygıları aşma; cesaret ve güven kazanma; okul ortamını tanıyarak eğitime daha gerçekçi bakma; öğrencilerle sağlıklı ilişkiler kurma ve onları eğitim ortamında görüp tanıma; değişik yöntem, teknik ve araç gereç kullanmanın önemli ve etkili olduğunu anlama gibi pek çok olumlu değişimin meydana geldiği saptanmıştır (Ergün & Özdaş, 1999'dan akt. Sarıtaş, 2007: 125).

Bir dersten başarılı olabilmek için sadece çalışmak tek başına yeterli değildir. Dolayısıyla Okul Deneyimi dersinden başarılı olmak için teorik bilgiye sahip olmak ve uygulama okulunda gözlem yapmak yeterli değildir. Başarılı olmak için çalışmanın yanında derse yönelik tutum da önemli rol oynamaktadır. Yani bireyin dersi sevmesi, ders kapsamındaki konulara ilgi duyması, dersi gerekli görmesi ve dersi eğlenceli bulmasının başarıya etki ettiğini belirtmek gerekir. Derse karşı tutum ile akademik başarı arasında ilişki olduğunu gösteren çalışmalar bu görüşü desteklemektedir (Koçkan, 2004; Akandere, Özyalvaç ve Duman, 2010; Kazazoğlu, 2013). Tay ve Tay (2006) tutum puanı arttıkça başarı puanının da aynı yönde arttığını belirlemişlerdir. Bloom (1976), tutumun önemini ve okul programları içinde ele alınması gerektiğini vurgularken, tutum ile başarı arasındaki ilişki olduğunu ifade etmiştir (Akt: Berberoğlu, 1990: 16). Bu görüşlere göre müzik öğretmeni adayının, Okul Deneyimi dersine yönelik tutumunun yüksek olması, bu derste başarıyı olumlu yönde etkileyebileceği söylenebilir. Bu çalışmada müzik öğretmeni adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda adayların;

1. Okul Deneyimi dersine yönelik ilgi,
2. Okul Deneyimi dersinin gerekliliği,
3. Okul Deneyimi dersinin hissettirdikleri,
4. Okul Deneyimi dersindeki etkinliklere yönelik tutum alt boyutları ve
5. Okul Deneyimi dersine yönelik genel tutum düzeylerinin nasıl olduğu sorularına yanıt aranmış,
6. Müzik öğretmeni adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutum puanları arasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık olup olmadığı araştırılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmada müzik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine yönelik tutumları incelenmiştir. Müzik öğretmeni adaylarından oluşan çalışma grubunun özelliklerine herhangi bir müdahalede bulunulmadan, Okul Deneyimi dersine yönelik tutumlarının ne olduğu sorusuna yanıt aranmıştır. Karasar'ın (2013: 77) ifade ettiği gibi, tarama modellerinde araştırmanın konusunu oluşturan birey ya da nesne, kendi koşulları içinde, herhangi bir değiştirme ve etkileme çabası olmadan tanımlanmaya çalışılır. Bu nedenle araştırma, genel tarama modellerinden biri olan tekil tarama modelindedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 Eğitim ve Öğretim Yılı'nda İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören ve Okul Deneyimi dersi alan 56 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilere ilişkin tanımlayıcı özelliklerin dağılımı Tablo 1' de yer almaktadır.

Tablo 1: Çalışma Grubunu Tanımlayıcı Özellikler

		(n)	(%)
Cinsiyet	Erkek	15	26,8
	Kadın	41	73,2
Toplam		56	100,0

Tablo 1'e göre öğretmen adayları cinsiyete göre 15'i (%26,8) erkek, 41'i (%73,2) kadın olarak dağılmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Tutum, soyut bir kavram olduğundan ölçülebilmesi güç bir iştir (Tavşancıl 2002'den akt: Batı ve Bümen, 2006: 42). Üstüner (2006: 111) tutumun, davranışlarımızın belirleyicilerinden biri olduğunu ifade etmektedir. Bu sebeple tutumların nasıl olduğunu somut bir şekilde görebilmenin en sağlıklı yollarından biri birey davranışlarının gözlemlenmesidir. Ancak nitelikli bir gözlem yapabilmek için yeterli iş gücü, uzun zaman ve yüksek maliyet gerekebilir. Bu nedenle tutumları ölçmek için kullanılan en geçerli yollardan biri tutum ölçeği kullanmaktır. "Tutumu ölçmek çok sorulu bir yaklaşım gerektirmektedir. Bu sorulara alınan tepkiler, belli bir toplam ya da indeks içinde birleştirilmekte ve sonuç tek bir değerle belirlenmekte, ölçek maddelerinin ayrı ayrı değerlendirilmesi yapılmamaktadır (Karasar, 2013: 141). Yani tutum, herhangi bir şeye ya da kişiye karşı olumlu-olumsuz ya da yüksek-düşük gibi ölçüm sonucu elde edilen sözcüklerle ifade edilmektedir.

Bu araştırmada kullanılan ölçek Kara ve Altuntaş (2013) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte 2, 4, 8, 10, 12, 13, 17, 18 ve 19 numaralı ifadeler ters kodlanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğini ortaya koymak için açıklayıcı (açımlayıcı) faktör analizi yöntemi uygulanmıştır. Yapılan Barlett testi sonucunda ($p=0.000<0.05$) faktör analizine alınan değişkenler arasında ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Yapılan test sonucunda ($KMO=0.800>0,60$) örnek büyüklüğünün faktör analizi uygulanması için yeterli olduğu tespit edilmiştir. Faktör analizi uygulamasında varimax yöntemi seçilmiştir. Böylece faktörler arasındaki ilişki yapısının aynı kalması sağlanmıştır. Faktör analizi sonucunda değişkenler toplam açıklanan varyansı %65.116 olan 4 faktör altında toplanmıştır. Eş yükleme olduğu için 15 numaralı madde ölçekten çıkartılmıştır. Ölçeğin genel güvenilirliği çok yüksektir ($\alpha=0.913$). Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin bulunan alpha ve varyans değerlerine göre Okul Deneyimi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracıdır. Ölçeğin faktör yapısı Tablo 2'de sunulmuştur:

Tablo 2: Okul Deneyimi Dersine İlişkin Tutum Ölçeğinin Faktör Yapısı

Boyut	Madde	Faktör Yüğü	Açıklanan Varyans	Cronbach's Alpha
Okul Deneyimi dersine yönelik (Özdeğer=7.834)	Okul Deneyimi ile ilgili kitap, dergi vb. yayınları takip etmek isterim.	0,698	20,019	0,831
	Okul Deneyimi dersine daha fazla zaman ayrılmalıdır.	0,687		
	Okul Deneyimi dersinde genellikle çok sıkılırım.	0,665		
	Okul Deneyimi dersi	0,600		

	sayesinde öğretmenlik mesleğini daha çok seviyorum.			
	Okul Deneyimi dersi benim için eğlenceli bir derstir.	0,569		
	Okul Deneyimi dersi ile ilgili konuları tartışmaktan mutlu olurum.	0,563		
Okul Deneyimi dersinin gerekliliği (Özdeğer=1.423)	Okul Deneyimi dersi bana göre gereksiz bir derstir.	0,791	15,723	0,795
	Okul Deneyimi dersindeki gözlemlere sadece sınıf geçmek için katılıyorum.	0,729		
	Okul Deneyimi dersiyle ilgili uygulama öğretmenimle görüşme yapmak gereksizdir.	0,706		
	Okul Deneyimi dersinin mesleki bilgilerimi geliştirmemde önemli bir yeri vardır.	0,571		
Okul Deneyimi dersinin hissettirdikleri (Özdeğer=1.295)	Okul Deneyimi dersinde başarılı olamam.	0,799	14,863	0,775
	Okul Deneyimi dersinden korkarım.	0,695		
	Okul Deneyimi dersini dört gözle beklerim.	0,573		
	Okul Deneyimi dersini diğer derslere göre daha çok severim.	0,544		
Okul Deneyimi dersindeki etkinliklere yönelik tutum (Özdeğer=1.170)	Okul Deneyimi dersinin gözlem konuları azaltılırsa sevinirim.	0,780	14,511	0,756
	Uygulama okullarındaki öğrencilerin olumsuz tavırları bu derse olan ilgimi azaltır.	0,711		
	Okul Deneyimi dersiyle ilgili gözlem raporu hazırlamaktan zevk alırım.	0,692		
	Okul Deneyimi dersi kapsamında yaptığım gözlemler sırasında genellikle huzursuz olurum.	0,562		

Toplam Varyans %65.116

Ölçekteki faktörlerin puanları hesaplanırken faktördeki maddelerin değerleri toplandıktan sonra madde sayısına bölünerek (aritmetik ortalama) faktör puanları elde edilmiştir.

Verilerin analizi

Araştırmanın verileri SPSS for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Ölçek boyutlarının aldığı puanlar 1 ile 5 arasındadır. Dağılım aralığının hesaplanması amacıyla, Dağılım aralığı=En büyük değer- En küçük değer/Derece sayısı formülü kullanılmıştır. Bu aralık 4 puanlık genişliğe sahiptir. Bu genişlik beş eşit genişliğe bölünerek 1.00- 1.79 arası "çok düşük", 1.80- 2.59 arası "düşük", 2.60- 3.39 "arası orta", 3.40-4.19 arası "yüksek", 4.20-5.00 arası "çok yüksek" olarak sınır değerleri belirlenmiş ve bulgular yorumlanmıştır (Sümbüloğlu,1993:9). İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi kullanılmıştır.

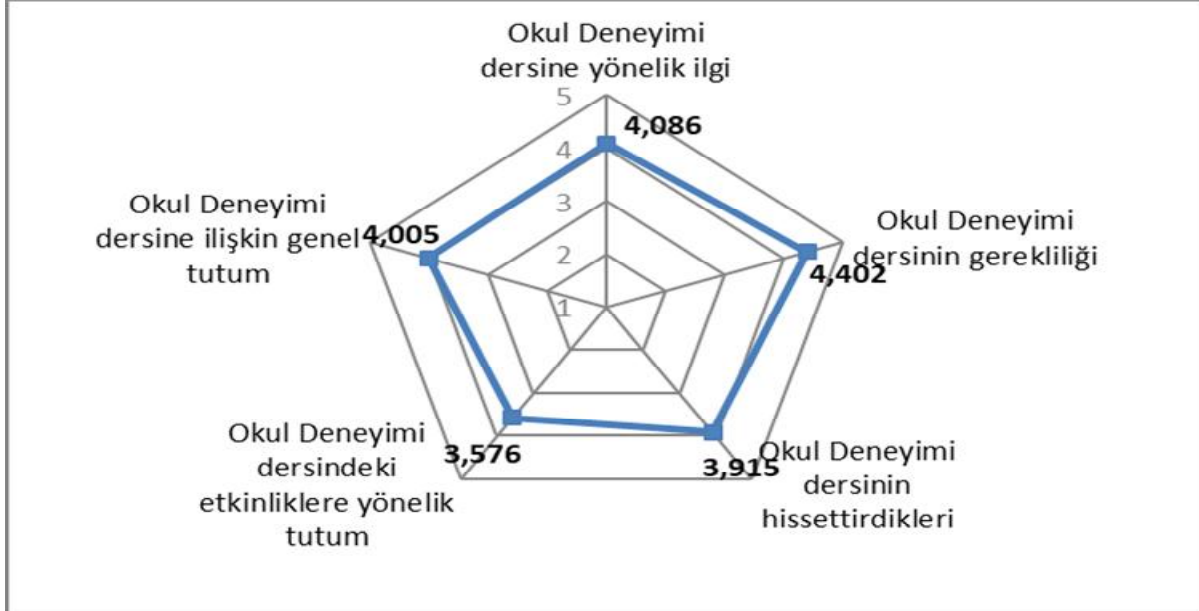
BULGULAR

Bu bölümde, verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular sıralanmış ve yorumlanmıştır. Öğrencilerin Okul Deneyimi dersine yönelik tutum puanları Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 2: Okul Deneyimi Dersine İlişkin Tutum Puanları

Boyut	n	Ort	Ss	Min.	Max.
Okul Deneyimi dersine yönelik ilgi	56	4,086	0,606	2,330	5,000
Okul Deneyimi dersinin gerekliliği	56	4,402	0,643	1,250	5,000
Okul Deneyimi dersinin hissettirdikleri	56	3,915	0,659	2,250	5,000
Okul Deneyimi dersindeki etkinliklere yönelik tutum	56	3,576	0,760	1,750	5,000
Okul Deneyimi dersine yönelik genel tutum	56	4,005	0,553	2,110	4,940

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının "Okul Deneyimi dersine yönelik ilgi" düzeyi yüksek bulunmuştur ($4,086 \pm 0,606$). "Okul Deneyimi dersinin gerekliliği" ile ilgili tutum düzeyleri çok yüksek bulunmuştur ($4,402 \pm 0,643$). Öğrencilerin "Okul Deneyimi dersinin hissettirdikleri" alt boyutuna ait tutum düzeyleri yüksek bulunmuştur ($3,915 \pm 0,659$). "Okul Deneyimi dersindeki etkinliklere yönelik tutum" düzeyi yüksek bulunmuştur ($3,576 \pm 0,760$). Araştırmaya katılan öğrencilerin "Okul Deneyimi dersine yönelik genel tutum" düzeyi yüksek ($4,005 \pm 0,553$) olarak bulunmuştur. Öğrencilerin Okul Deneyimi dersine yönelik tutum puanlarına ilişkin diyagram Şekil 1'de görülmektedir.

Şekil 1: Okul Deneyimi Dersine Yönelik Tutum Puanlarına İlişkin Diyagram

Şekil 1'e bakıldığında araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tutum puanları arasında en yüksek puanı Okul Deneyimi dersinin gerekliliği boyutundan aldıkları görülmektedir ($4,402 \pm 0,643$). Tüm alt boyutlar göz önüne alındığında, müzik öğretmeni adayların ölçekten aldıkları en düşük puanın Okul Deneyimi dersindeki etkinliklere yönelik tutum alt boyutunda olmasına karşın, 3,40-4,19 sınır değerleri arasında olduğundan yüksek düzeydedir ($3,576 \pm 0,760$). Öğrencilerin Okul Deneyimi dersine yönelik tutumun cinsiyete göre ortalamaları Tablo 3'de verimiştir:

Tablo 4: Okul Deneyimi Dersine İlişkin Tutumun Cinsiyete Göre Ortalamaları.

Boyutlar	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Okul Deneyimi dersine yönelik ilgi	Erkek	15	3,967	0,588	-0,893	0,376
	Kadın	41	4,130	0,613		
Okul Deneyimi dersinin gerekliliği	Erkek	15	4,300	0,445	-0,714	0,478
	Kadın	41	4,439	0,702		
Okul Deneyimi dersinin hissettirdikleri	Erkek	15	3,900	0,712	-0,103	0,918
	Kadın	41	3,921	0,648		
Okul Deneyimi dersindeki etkinliklere yönelik tutum	Erkek	15	3,367	0,850	-1,253	0,216
	Kadın	41	3,652	0,720		
Okul Deneyimi dersine yönelik genel tutum	Erkek	15	3,893	0,556	-0,918	0,363
	Kadın	41	4,046	0,553		

Araştırmaya katılan öğrencilerin Okul Deneyimi dersine yönelik ilgi, Okul Deneyimi dersinin gerekliliği, Okul Deneyimi dersinin hissettirdikleri, Okul Deneyimi dersindeki etkinliklere yönelik tutum ve Okul Deneyimi dersine yönelik genel tutum puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir

farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma grubunu oluşturan müzik öğretmeni adaylarının, Okul Deneyimi dersine yönelik ilgileri yüksek düzeydedir ($4,086 \pm 0,606$). İlgili alt boyuttaki maddelere bakıldığında öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersi ile ilgili kitap, dergi vb. yayınları takip etmek istedikleri, bu derse daha fazla zaman ayrılması gerektiğini düşündükleri, bu ders sayesinde öğretmenlik mesleğini daha çok sevdiğikleri ve eğlenceli buldukları söylenebilir. Kara ve Altuntaş (2013: 129) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersi sayesinde öğretmenlik mesleğini daha çok sevdiğikleri sonucuna varmışlardır. Oğuz (2004) çalışmasında Okul Deneyimi uygulamasının öğretmen adaylarının mesleğe bakışı üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu bildirmiştir. Özdemir ve Çanakçı (2005) yaptıkları çalışmada adayların öğretmenlik mesleğine bakışlarının Okul Deneyimi öncesi ve sonrasında farklılaştığını ve genel olarak olumlu bir tutuma sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin, Okul Deneyimi dersini gerekli görmeleriyle ilgili tutumları çok yüksek düzeydedir ($4,402 \pm 0,643$). Buna göre adaylar, Okul Deneyimi dersini gerekli görmekte ve ilgili uygulama öğretmeniyle görüşme yapmanın gerekli olduğunu düşünmektedirler. Ayrıca bu dersin mesleki bilgilerini artırmada önemli bir yeri olduğunu düşünmektedirler.

Öğrencilerin, Okul Deneyimi dersinin hissettirdikleri alt boyutuna ait tutum düzeyleri yüksektir ($3,915 \pm 0,659$). Bu boyuttaki maddelere bakıldığında ortaya çıkan sonuç, müzik öğretmeni adaylarının Okul Deneyimi dersinde başarılı olacaklarına olan inancına işaret etmektedir. Araştırmalar tutum ile başarı arasında ilişki olduğunu ortaya koymuştur (Bloom, 1976; Koçkan, 2004; Tay ve Tay, 2006; Akandere, Özyalvaç ve Duman, 2010; Kazazoğlu, 2013). Bir kişi olgu ya da duruma karşı tutumun, ona karşı geliştirilecek davranışı etkilediği (Sağlam, 2008: 61) göz önüne alındığında, bu sonuç olumlu görülmektedir. İlgili alt boyuttaki maddelere bakıldığında öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersinden korkmadıkları, bunun aksine bu dersi sevdiğikleri ve merakla bekledikleri görülmektedir.

Öğrencilerin, Okul Deneyimi dersindeki etkinliklere yönelik tutum düzeyleri yüksektir ($3,576 \pm 0,760$). Tespit edilen bu düzeye göre, müzik öğretmeni adaylarının dersle ilgili gözlem raporu hazırlamaktan zevk duydukları, ders kapsamında yapılan gözlemler ve etkinlikler sırasında huzursuz olmadıkları aksine olumlu bir tutuma sahip oldukları görülmektedir.

Öğrencilerin, okul deneyimi dersine yönelik genel tutum düzeyleri yüksektir ($4,005 \pm 0,553$).

Öğrencilerin Okul Deneyimi dersine yönelik ilgi, Okul Deneyimi dersinin gerekliliği, Okul Deneyimi dersinin hissettirdikleri, Okul Deneyimi dersindeki etkinliklerine yönelik tutum ve Okul Deneyimi dersine yönelik genel tutum puanları ortalamaları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Kırççek ve Yüksel (2019: 1338) çalışmalarında, dersin yürürlükten kaldırılmaması gerektiğini belirterek bu dersin mesleki tecrübe kazanmak için gerekli olduğunu savunmuşlardır. Ayrıca akademisyenlerin çoğunluğunun bu dersin mesleği tanımak ve tecrübe kazanmak için gerekli bir ders olduğu yönünde görüş belirttiklerini bildirmişlerdir (Yüksel ve Kırççek, 2019). Okul Deneyimi dersinin öneminden

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer 183 tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

hareketle, adayların derse yönelik tutumunun yüksek oluşu ve dersi gerekli görmeleri göz önüne alınarak, dersin daha işlevsel olmasını sağlayacak koşullar oluşturularak yürütülmeye devam edilmesi önerilmektedir.

Not: ECSAC'18 European Conference of Science, Art and Culture adlı konferansta sunulan bildirinin tam metnidir.

KAYNAKÇA

Allen, J. M. & Wright, S. E. (2014). Integrating theory and practice in the pre-service teacher education practicum. *Teachers and Teaching*, 20(2), 136-151. <https://doi.org/10.1080/13540602.2013.848568>.

Akandere, M., Özyalvaç, N. T., & Duman, S. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (24), 1-10.

Batı, A. H. & Bümen N. T. (2006). Hekimlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 23, 41-50.

Berberoğlu G. Kimyaya ilişkin tutumların ölçülmesi. *Eğitim ve Bilim*, 14(76): 16-27.

Bloom, S. B. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York: Mc Graw-hill Book Company.

Can, N. (2001). Öğretmenlik uygulamasının yönetimi ile ilgili yeni düzenlemenin getirdikleri ve yaşanan sorunlar. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 1-18

Ceylan, T., Akkuş, Z. (2010). Okul deneyimi II uygulamalarının öğretmen adayları üzerinde yarattığı davranış değişiklikleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 213-226 .

Dewey, J. (2014). *Günümüzde Eğitim* (2. Baskı). Editör: Joseph Ratner. Çeviri: Talip Öztürk. Pegem Akademi: Ankara.

Ergün, M. & Özdaş, A. (1999). Okul Gözlemi ve Uygulama Çalışmalarının Öğretmen Adayları Üzerindeki Etkisi, *AKÜ. Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:3.

Göktaş, Ö. & Şad, S. N., (2014). Assigning the practice teachers for school experience and teaching practice courses: Criteria, challenges and suggestions. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education]*, 29(4), 115-128.

Gündoğdu, K. (1998) "Öğretmenlik Uygulaması Çalışmaları ve Bu Çalışmalara Ağrı İli Uygulama Okulları İle Ağrı Eğitim Fakültesi'nden Bir Bakış Açısı", *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi 9-11 Eylül, (Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi yayınları, Cilt I)*, s.497.

Kara, Ö. T. & Altuntaş, İ. (2013). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okul Deneyimi Dersine İlişkin Tutumları (Çukurova ve Adıyaman Üniversiteleri Örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(3), 115-132.

Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 25. Basım. Nobel Yayıncılık: Ankara.

Kazazoğlu, S. (2013). Türkçe ve İngilizce Derslerine Yönelik Tutumun Akademik Başarıya Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 294-307.

Kırççek, H., & Yüksel, İ. (2019). Uygulama akademisyenlerinin okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersleri ile ilgili görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(3), 1319-1345. DOI: 10.17152/gefad.556268.

Koçkan, Ç. (2004). Normal ve Taşımali Eğitim-Öğretim Yapan İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi (Kırşehir Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Oğuz, A. (2004) Okul Deneyimi I dersinin öğretmen adayları üzerindeki etkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 141-162.

Okan S. (2014). Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Keman Dersine Yönelik Tutumları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3) ISSN: 2146-9199, 234-243.

Özdemir, A. Ş. ve Çanakçı, O. (2005). Okul Deneyimi I dersinin öğretmen adaylarının öğretim-öğrenme kavramlarına ve öğretmen-öğrenci rollerine bakış açıları üzerindeki etkileri. *İlköğretim Online*, 4(1), 73-80.

Payne, C. S. (1943). Observation by Student Teachers. *The Elementary School Journal*, (44) 4, 232-236 <https://www.jstor.org/stable/997002> adresinden 26.03.2020 tarihinde alınmıştır.

Sağdıç, M. (2018). Türkiye’de 2018 Yılında Uygulamaya Konulan Sosyal Bilimler Lisans Programının 2006 Lisans Programı ile Karşılaştırılması. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(10), 308-321.

Sarıtaş, M. (2007). Okul deneyimi I uygulamasının aday öğretmenlere sağladığı yararlar konusundaki görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitimi Fakültesi Dergisi*, 20(1), 121-143.

Sevim, S. & Ayas, A. (2002). Okul Deneyimi-I etkinliklerinin yeniden düzenlenmesi ve etkililiği. V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Kongre Özetleri, ODTÜ, Ankara.

Tavşancıl E (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tay, B. & Akyürek Tay, B. (2006). Sosyal Bilimler Dersine Yönelik Tutumun Başarıya Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 73-84. <http://dergipark.org.tr/en/pub/tebd/issue/26121/275174> adresinden 20.10.2019 tarihinde erişilmiştir.

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer 185 tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi
Journal of Research in Education and Teaching
Mayıs 2020 Cilt: 9 Sayı: 2 ISSN: 2146-9199

Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109-127.

Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. (2004). Öğretmen adaylarının okul deneyimi I dersine ilişkin görüşleri. *İlköğretim-Online*, 3(2), 54-59.

Yüksel, İ., & Kırççek, H. (2019). The views of prospective teachers about school experience course in the department of science education and other departments. *International Journal of Higher Education*, 8(1), 160-170. doi:10.5430/ijhe.v8n1p160.

WWW.JRET.ORG